

CSIKSZEREDA

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden vasárnap.

Nyitási cikkek soronként 40 filléret költsötnek.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítotnak.

Statiztika és pályaválasztás.

Bár mennyire elcsépeelt téma is, pályaválasztásról írni sehasem törléses, mert ez egyik legényesebb kérdése és feladata egy a szülőknek, mint a tanulóknak. Most a vakációban megint elsőrendű aktualitás lett a pályaválasztás, most dönt ezer szülő és gyermek a fölött, hogy milyen munkában, mely hivatásban keresse meg a kényerét.

Valószínűleg a pályaválasztás kérdését tisztázandó adta ki a statiztikai hivatal nemrégiben a kimutatást arról, hogy a júniusban maturált ifjak milyen pályát választottak. A magyarországi középiskolákban az idén 577 fiatalember tette meg az érettségi vizsgálatot. Ezek közül 24 százalék választotta a jogi pályát, 18-4 százalék a technikai pályát, 8-9 százalék a tanári, 8-5 az orvosit, 7 százalék a kishivatalnokit, 6 százalék a kereskedőt, 4-8 százalék a gazdaságit, 3 százalék a művészeti, 2-4 a vasúti és postait, 2 a teológiai, és 2 százalék az állatorvosit.

E statiztikából látható, hogy még mindig a jogási pályára menők vannak nálunk többségben. Azonban mégis megcsappant ez a szám, mert hiszen 20 év előtt a művelt magyar ifuság 50

százaléka lépett a jogási pályára. Örvedetes jelenség, hogy az 50 százalékból 24 lett az idők folyamán. Az első tanulmányok tehát, melyek a szülők e statiztikából meríthetnek, az, hogy a még mindig kényelmesnek és biztosnak látszó jogási pályára ne siessenek adni a gyermekeiket. Ugyancsak azt is hirdeti a statiztika, hogy Magyarország kezd a fiskális ország jellegéből kivetközni, a 21 százalék évről-évre kisebb lesz és megszűnik az aránytalanság, amely a tökökölök jogi szakát tulzotulja, de a többi szakot őrösen hagyja.

A művelt magyar ifuság 18 százaléka van már ma a technikai pályán és ez az arány éppen megfelelő. Sem az építkezés, sem az ipar nincsen Magyarországon annyira kifejlődve, hogy e 18 százalékon felül is lehet kényeret tudna adni diplomás technikusoknak. Ellenben kevés orvos van. Amikor minden város és minden falóság, a kormány s a nagyobb vállalatok is arra törekszenek, hogy minél jobb közegészségi állapotokat teremtsenek, amikor még Magyarországon száz és száz olyan község van, amelynek nincs orvosa egyszerűen azon okból, mert orvost kapni nem tud az orvosi pályán megállapítható még az egészséges kereslet keveseljük a 8-5 százalékol, amely a

lematurázott ifjak közül az orvosi szakon folytatta tanulmányait. Ez a szak kibírna még egyszer ennyi százalékot, mert kevés az orvos a falvakban és még kevesebb a jó orvos. A szülők tehát helyesen teszik e statiztika nyomán, ha fiaikat az orvosi pályára adják.

Ugyancsak keveseljük a gazdasági pályára lépőknek 4-8 százalékát. Magyarországon ma is par excellencze földművelő állam, amely szükében van állandóan a gazda tiszteknek.

Bizos és jó jövedelmező pálya ez, amely annál nagyobb hasznot hajt, minél jobban megtanulta a gazda tiszt a mesterségét. És sok földbírtok van Magyarországon, amely csak azért nem hozza meg teljes jövedelmét, mert nem modern szakszerűséggel kezelik. Minél több lesz a képzett akadémiát végzett gazdatiszt, annál intenzívebb lesz nálunk a földművelés, amely a legtöbb vidéken és a legtöbb uradalomban még ma is a félszázad előtt kitaposott nyomokon halad. A szülők tehát egész bátran adhatják gyermekeiket a gazdatiszti pályára is.

Fellette kevés nálunk az állatorvos is. Ez a pálya mégegyszer annyi művelőt bírna el, mint a hány diplomás ember él utána.

A kotkodácsolás alkonya.

Fránya egy állat az a tyúk. Egész anyai edendők elhárítva nevezetes arról, hogy ha valamit baja van, pl. a golyva tojást hoz neki elhárít, szedni a tojásnak kotkodácsolásban menője el. Ilyen bőséges hájardonsága alkalmazzák mert az emberi mezeneművelő is, légyelőre ne beszéljünk arról a kotkodácsolásról, amely pl. a cipészre után háza tőri tojásnak, szőlőben csak azokról, melyek a népskölkökben lefolytak.

Mert, hogy a dolognak értelme legyen, tudni kell, hogy az elemi népskölköknek mintegy hat-nyolcz olyan tanfolyga, melyeknek anyaga egy-egy Balaton Géza féle könyvben le vagyon írva, már ugy a hogy. Mert — követem alásan, — lefordulna a világ, ha évenként 6-8 ilyen könyvet minden gyermeket boldoggá nem tennénk. Ezekből a gyermek mindennap elviszen az iskolába kettőt-hámat, a mint t. i. a tanórarendben elő van írva. Ott a tanító kijelöl neki egy bizonyos részletet, avégből, hogy azt a jövő órára tanulja meg. A gyermek haza jó, kinyitja a könyvet, s a feladott lezékét elkezd kotkodácsolni. Számalom nézni, amiut lezsegeti emlékező tehetőségét, hogy az a feladott 300 szó minő sorrendben következik egymásután?

De hát van-e valaki, aki a lezkelanulás prozesszusát már nem látta volna? Ekkor az hozzá, — a gyermeket semmi munkára nem lehet tolytatni, mert első és legszentebb a lezke.

Majd jó záróvizsga látványosságáival. A hitván és a számtan feletle analmas tárgyak, mert ezeknél a tanító minduntalan közbe-kotyeleskedik, az ő kérdéseivel. De jönnek ám a reáliák!

A tanító kijelenti a témát „Beszélj tehénről!” „Beszélj Nagy Lajosról!” „Beszélj Amerikáról!”

Ez természetesen magyarra fordítva azt teszi, hogy mond el szóról-szóra, betűről-betűre mindazt, ami a könyvben a tehénről, Nagy Lajosról stb. ki van nyomtatva! Erre kezdődik a kotkodácsolás, mely minél szaporábban és folyékonyabban perog, annál jobban hízik a közönség, tanítóstól, elhökösztől tanfelügyelőstől. De ha ugyanazt a dologot a könyvtől függetlenül, melleskes kérdésben vetjük fel, (pl. miként foly le a közs. előjáróság választása?) már akkor nincs tudomány!

A gyermek tehát a záróvizsgán nem arról ad számot, amit kényezleg tud, hanem arról, amit a könyvekből megtanult. Ez pedig nem mindegy.

Ez az embertelen, gyermekkinzó rendszer, ha jól emlékszem, már a 70-es években szemet szert sok jeles tanítónak s követelték a tankönyvek eltörölését. „Nem cenzoroknak választottak minket, — mondák, — hanem tanítóknak. Talán ne a gyermek tanulja meg a tudnivalókat, hanem tanítsuk meg magunk. Ezért fizetnek.”

Hja, de hát akkor is sok volt a tankönyvíró tanító s még több a kényelemszerelő tanító. Ezek az önmunkásságra nevelés szánca érveivel végre is elnémították a lelkiismeretes kisebbséget.

Azóta letelt szinte 30 esztendő, mely idő alatt a legtöbb iskolához jó tanszerekre, kísérleti eszközökre nem jutott pénz, de az istentől elrugaszkodott rossz tankönyvekre elcsúszott sok millió.

Most azonban stimmolják a szent Dávid hegedűjét, mellyel ezeknek a gyermekkinzó könyveknek elfogják húzni a Rákó-

A csikszeredai ipartestület ülése.

A csikszeredai ipartestület, az iparosok teljes száma részvételével a hó 28-án gyűlést tartott, hogy a jelenlegi ügyvivő kormány iránt, bizalomtalanúságukat kifejezzék, s intézkedési és tervei ellen állást foglaljanak.

A gyűlés lefolyása röviden a következő volt:

Tamáás József ipartestületi elnök a gyűlést megnyitván, ismertetve az összejevetel célját s indítványára a politikai helyzet ismertetése s különösen a Vörös László kereskedelmi ügyvivő által tervezett székelyi ipari akció horderejéről való tájékoztatás céljából, a gyűlésre a kerület országgyűlési képviselőjének dr. Györgypál Domokosnak 3. tagból álló küldöttség általi meghívása határozatot adott.

Dr. Györgypál Domokos a gyűlésen megjelenévé, tüzetesen ismertetve a jelenlegi politikai helyzetet, annak előzményeit, s midőn kimerítően indokolta ami eljárást, hogy a Vörös László ügyvivő által, székelyi ipari akció címűen tervezett értekezlet miért nem vett részt, kijelentései kitűző helyességgel találkoztak.

Dr. Györgypál Domokos beszédének elhangzása után az Elnökség a következő indítványt terjesztette a gyűlés elé:

Indítvány.

A csikszeredai ipartestület belátván az ügyvivő kormányának hazánkra nézve közveszélyes voltát: egyhangulag kimondja, hogy iránta bizalommal nem viselkedik, annak mindenemű ténykedése ellen tiltakozik, a kerület országgyűlést képviselőjének, dr. Györgypál Domokosnak elfoglalt azoni álláspontját, hogy a Vörös László kereskedelmi ügyvivő által a székelyi ipari akció címűen által tervezett értekezleten részt nem vett: helyesli, a szövetkezett pártok, (Coalitio) de különösen a függetlenségi és 48-as párt iránt a legteljesebb bizalommal viselkedik ezen pártok elnökét Kossuthi Ferencet és hazánk mások nagy nevéül gróf Apponyi Albertet, mint olyanokat, kik a kibontakozás érdekében, állandóan önfeloldozó munkát végeznek; táviratilag üdvözi.

A közgyűlés ezen indítványt határozattal emelte.

Ezután a táviratokat fogalmazták meg, melyeknek szövegét a következők:

Nagyságos Kossuthi Ferencz urnak, mint a szövetkezett pártok elnökének, Budapest.

zít. Az új miniszteri tanterv tudvalóvölge a bemaóolónak és kotkodácsolónak kitértre a nyakát, azáltal, hogy leíró irányu tankönyvek használatát elfoltította.

Jó lesz hát nekünk csiki tanítóknak is számot vetnünk az új helyzettel s a beállandó új tanévre számúznunk minden tankönyvet, kivéve az olvasót és történelmet. Mert eleni iskolában a nemzet történelmén és a költeményeken kívül egyéb emlézések nincs helye. E helyett készítsük el az egyes tantárgyak részletes tannemelt s annak idején minden este a következő napi oktatás óratervét. A haladási naplónak is mondjunk jóéjszakát, mint teljesen ezáltal irkalírkának. Mert a napi óraterv elkészítésével gyorsamind elővezetett a tanításra való előkészület is. Ellenben, ha csak haladási naplót vezetek, s előkészületlen végzem a tanítást, mit ér annak a naplóba való utólagos bevezetés?

Ily formálág a gyermekek valódi benső tudást fogunk nyújtani, minden megterhelés nélkül. Otthonvaló idejét nem raboljuk el s oktatásunk mellett még akár a cizmadiás mesterséget is kitauulhatja. Az igaz, hogy a záró vizsgákon már nem lesznek kotkodácsolások, hanem csak kérdések

A csikszeredai ipartestületnek mai napon kélt egyhangu határozatából kifolyólag, midőn nagyságodat mint a Coalitiónak, de mint a függetlenségi és 48-as pártiak is Elnökét, a jelenlegi válsághól való kibontakozás érdekében tanúsított önfeloldozó munkásságáért igaz szeretettel üdvözöljük, egyzersimint legteljesebb bizalmunkról és a függetlenségi és 48-as eszmék iránti tánríthatalan elvűtségünkről biztosítjuk.

T a m á s J ó z s e f, Lux S á n d o r, elnök. jegyző.

Gróf Apponyi Albert képviselő urnak Budapest.

A csikszeredai ipartestületnek mai közgyűlésén hozott egyhangu határozata alapján, nagyméltósággal mint igaz ügyünknak lánglelkű harcosát, meleg szeretettel és őszinte ragaszkodással üdvözöljük.

T a m á s J ó z s e f, Lux S á n d o r, elnök. jegyző.

Miután Darvas Béla Dr. Györgypál Domokos képviselőnek a gyűlésen való megjelenéséért az iparosok nevében köszönetet mondott s őt az iparosok szeretetéről, ragaszkodásáról és bizalmáról biztosította, a gyűlés lelkes hangulatban véget ért.

A székely kérdés.

Szaktanácskozásos a kereskedelmi minisztériumban.

Jamori mindenki a székelység helyzetét mely bizony rettenetes helyzet. A nemzet egy életre való, nagy szellemi és gyakorlati érzékű részének rottentó kiközösítése nemcsak a mindennapi létért, hanem felfutartásáért is. Az u. n. székely kérdésre valóban csak mélyleges szögyenezettel gondolhatunk, mert bizony egyebet sem tettek az erre hivatott tényezők, csak szép szóval tartogatták őket. Ez alatt meg szépen sorvadozott, pusztult a székelység annyira, hogy most már nemcsak vötkös gondatlanság, hanem valóságos nemzetellenes bűn lett volna tovább is halogatni a kérdés végleges rendezését. Ebből a szempontból mérlegeljük a kereskedelmi minisztériumban ho folyt szaktanácskozást. Vörös László miniszterre történt kinevezése után nyomban hozzáfogott a székelység ügyének erőlyes folkorolásához nemcsak szóval, hanem tettekkel is. Első dolga volt a székely vasutak régen

lőgő ügyét elintézni s ezenkívül számos olyan rendelkezést fogantatni, amelyek a székelyföldi ipar és kereskedelem bajait legálább átmenetileg enyhíthették s ami a fő, kidolgozatot egy e'yan munkatervet, amelynek ezülatatos és energikus végrehajtása biztonítani fogja az egész kérdésmek oly rög óhajtot teljes rendezését.

Ezutal épenéggel nem firtatjuk, hogy milyen alyos politikai viszonyok közt fogják végrehajtani a megállapított terveket. Magát a lényegot tekintjük. Azi, hogy végre valahára tottek váltak fel a szoszátyárkodást. A kereskedelmi miniszter által kidolgozott munkaterv — melyet most szaktanácskozásos élé becsútottak és megvitattak reményit is nyujt erre, mert amennyire a tárgyalásokból kivehető, a tervezett intézkedések a tényleges állapotok teljes ismeretével és bűles előrelátással vannak megállapítva. Öszintén óhajunk e tanácskozás sikerét, vagyis azt, hogy a székelység anyagi és erkölcsi boldogulásának újabb nielőbbi előlegenek tisztogatva az akadályok A szaktanácskozás lofolásáról alábbiakban számolunk be:

F. hó 28-án tízenegy órakor a kereskedelmi minisztérium nagytermében Vörös László kereskedelmiügyi miniszter elnökölésével szakértőkezellet volt a Székelyföldön indítandó ipari akció ügyében. A szakértőkezellet alapjául a minisztérium részéről kidolgozott, gazdaság-statisztikai adatokkal felszerelt, kiemomatot javaslatoz szolgáltak, amelyeket a szakértőkezellet tagjainak már előzőleg közzöltek. Az érlokok intézmények és egyesületek kiküldötött megjelentek a konferencián, emupán a székelyföldi ellenzéki képviselők hiányoztak. Vörös László kereskedelmiügyi miniszter az értokezellet hosszabb beszéddel nyitotta meg, amelyben jellemozte az akció fontos voltát. Szakáts Péter, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara titkára felhívja a miniszter figyelmégre a székely vasut kiépítésének sürgetőségére, amely kérdésről az emlékiratban nincsen szó. Vörös László kereskedelmiügyi miniszter megjegyzi, hogy az emlékiratban orrol nem is kellett említést tenni, mert a vonal egy részét már ki is építottek; a folytatolagos vonal kiépítése iránt már intézkodott a minit normális politikai viszonyok állanak be, az építés is keresztülvihető lesz. Szindor János és Székely György főispán hozzászólása után Tauszig Hugó, a maros-

és rövid feleletek, s e fölött a szülők és hatóságai tagok egyelőre csóváltui fogják fejkeiket, de az nem baj.

Az elmúlt 19. század népoktatásának szögyenfoltja volt ez a leczkerendszer, mely a tanulóit iskolamesterei magaslátáról kivizsgálóvá (ceizorra) silycszlette le s naponta ezer meg ezer gyermekeknek kellett bezárásal kinezoltni (verésről nem is szólván,) csupán a leczke miatt.

Csikvármegye jeles tanítóit kara eddig is csak az országos sablon nyitge alatt túrte ezen állapotot. Most azonban hiszem, hogy az új éra hajnalán nem fogja magát megélezni az intenzív nevelésoktatás talpraállításában s a leczkerendszer eltörölésében. Adjuk vissza a szülőknek a munkában segítő gyermekeiket.

Es itt mondjunk meg még egyebet is.

A szülők, a társadalom és a hatóságok annyira nem törődnek az iskolával, mint akár egy cizmadiá mühellyel. Az iskolafenntartó községek gyűlésében nincs tanügyi referens. A tanítóegyesületek gyűlésében irtozik megjelenni az iskolázott hivatalnok-ember. Ily formán a tanfériaik odadó munkálkodása nélkülölzi a társadalom

jóindulatu kritikáját s a tanügy rozoga taglijáját kénytelenek a tanítók csupán maguk erején huzcolni előbbre meg előbbre.

Pedig elég a tanügy volna az egyház, a laza és a nemzet boldogulásának legfőbb forrása, melyet minden honpolgárnak védelnie és ápolnia kellene. Ott van a szép vármegyeház, a mely hiszem nyitva áll nemcsak a vármegye közönségének, hanem a vármegye tanítóinak is. Ide hivassanak öszsze a tanítóegyesületek évi nagygyűlései s itt vitatassanak meg az iskolautyji kérdések nyilvánosan s azokhan szava legyen minden iskolázott honpolgárnak.

Mert a tanító a leczke rendszer eltörölésével nagyobb terhet vehén vállaira, áldozatot hoz a Haza oltárára. De ezzel szemben eszközökre van szükségé, melyeknek segélyével fontos munkáját eredményessé tegye s az iskolát a gyermekekkel megszeresse. Ezeket pedig a társadalomnak kell megadnia s vállalt a tanítóval öszszetve, a népiskolát arra a színvonalra emelnie a hol értelmes nemzedéket lehet nevelni.

Igy fog előjönni a kotkodácsolás alkonyra.

vásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke rámutat a pénzintézetek kulturális hiányára és különben arra, hogy mily nagy szükség volna a magyar pénzintézetek működési körének kiterjesztésére a nemzetiségi intézetekkel szemben. Felmenti aztán a vasut- és telefontársaság terén fennálló aránytalanságokat, az erdélyi postaküldőkörös hiányos voltát és ezek tekintetében kér orvoslást. Az iparos internátus felállítását helyesli. Az ipari kiképzést újra kell szervezni. A fűrészforgalom életkétsége tekintetében a fűrésztelejek számának a székely kereskedelmi és iparkamarákkal egyetértőleg teendő előterjesztést ajánlja. Különböen a dolgozó bizonyára lendíteni fog az a legutóbb tett rendelkezése is, hogy kétheti időtartamra szóló mérsékelt áru menetejegyek adassanak ki a fűrészolajokra. A vasúti, postai, távídai, telefonpanaszok tekintetében, valamint az ásványvízforgalom illetékel szintén az volna a legjobb, ha a kereskedelmi kamarák az érdekeltekkel egyetértőleg konkrét lépéseket tegyen az orvoslásra való bújókát. Ami az akció Aranyoszeckre, Kis-Küküllő vármegye felső részére, valamint a brassói megyei három csüvegüzemre is kiterjesztést illeti, ez ellen semmi nehézség fenn nem forog.

Vörös László a magra részéről kész mindent, ami hatáskörében tehető konkrét előterjesztendő panaszokra és kívánásokra megcselelni. A fűrészforgalom életkétsége tekintetében a fűrésztelejek számának a székely kereskedelmi és iparkamarákkal egyetértőleg teendő előterjesztést ajánlja. Különböen a dolgozó bizonyára lendíteni fog az a legutóbb tett rendelkezése is, hogy két heti időtartamra szóló mérsékelt áru menetejegyek adassanak ki a fűrészolajokra.

Az értekezletet délután négy órákor folytatták. Ekkor felszólalt Koós Mihály dr. földművelésügyi miniszteri titkár, Lázár István gróf, Bürger Albert és László Gyula, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kiküldöttei.

Szerényi József államtitkár reflektált kimondottan mindenkinek, kifejtette, hogy az ipartelep alapításánál az állami szállítási csanak mint mellékzárta szabad számítani. Az államnak csak olyankor szabad, hogy a gyárat foglalkoztassa, amikor a commerce-árúknak elfoglalva nincsen. Ily gyárat tehát Erdélyben nem lehetne alapítani. Másféleképpen Erdélyben a gyárépítést fokozni nem lehet, mint a László gróf által mondott módon, amint tehát a sepaizentgyárnyi gyár van.

Figyelmeztetett aztán arra, hogy az állam konkurrenciát csinálna a magániparban: erre az állam nem vállalkozhat. Ha nem igen az állam az a módlat alkalmazza, hogy támogatja a magánvállalkozást olyan iparágaknál, amelyek szűkebbnek mutatkoznak. A támogatás mértéke természetesen a viszonyoktól függ.

Kisipart lehet is, kell is fejleszteni a székelyföldön, mert a kisiparos a géppontoktól távol is meg tud élni. Egyes kiválóbb székely fiúk továbbra is fognak kiléni támogatásban részesíthetnek kollégaiképzést is készíthetnek.

Meg van egyébiránt győződve, hogy ha a társadalmi összefogás az államal abban a komoly akaratban, hogy a székelységben valószínűleg honnát akcióit létesítsen, akkor, ha nem is nagy eszközökkel, de tegyél tőzárakra, mégis építhető lehet emelni.

Végül Vörös László megköszönvén a megjelentek szives közreműködését, az értekezletet este hetedfél órákor bezárta.

Azok a javaslatoik, amelyeket a kormány a Székelyföldi iparának fejlesztése céljából szűkebbnek tart és amelyeket a mai értekezleten a magáévá tett, a következők:

1. A székely házi és kisipar irányítására, vezetésére és fejlesztésére céljából átvázalozandó a székelyföldi iparviszony, mely kapcsolatba hozandó a marosvásárhelyi fa- és fémpipari szakiskolával és egy a kisiparosok használatára szolgáló közös pényhelylyel.

2. A földművelés székely ifjaknak ipari pályára való nevelését szolgáló 100 székelyi inas bologvádnak berendezendő internátus Brassóban.

3. A brassói internátus bevállása esetén ugyanígyon intézetek létesítendők a Székelyföldön környező jelentékenyebb erdélyi városokban.

4. Kiválóbb székelyifjak néhány évi gyakorlás után a Székelyföld megfeldőlő vidékein valóan állami támogatással teleleptendők.

5. A Székelyföld arra alkalmas ipari gécein állami támogatással kisipari teleleptendő szövetkezetek létesítendők és azok kivül a kisipar gécek adományozásával segélyezendő.

6. Államsegélyvel nagyobb közös rakutár és olárusító csarnokok létesítendők a Székelyföld arra alkalmas városokban.

7. A háziipar különböző agrárüzemelési alapon, államsegélyvel fejlesztendő.

Az egyes iparágakban az elől már részletesen ismertetett következő vállalatok létesítésére kínálkoznak alkalmas talaj:

A faiparban:

1. Ajtó- és ablakgyár, esetleg szövetkezet alapon Marosvásárhelyen.

2. Középrézdli butor készítésére alkalmas közös mihelyek, esetleg szövetkezetek, Kuzsivárhelyen, Kovásznán vagy Marosvásárhelyen.

3. Bükkfából készült illóbutorok, valamint széklágyók gyártására szolgáló ipartelep a Székelyföld bármely bükken gazdag vidékén.

4. Butgyári vállalat létesítése Csik-vármegye erős részén.

5. Háziipari alapon váltalkozó útján az esztorgályosipar s a játékszerek készítésének felkarolása.

A fonó-szövőipar terén a megkezdett alapon a házi szövőiparunk tovább fejlesztése és ugyanazon alapon több vállalat létesítése kívánatos.

Az ügyigiparnál az iparosok nevelésére kell a nyílt fektetni, még pedig néhány értékeltebb iparost ösztönözni a gyakorlattal kiképeztetni a államsegélyvel lehetővé tenni a tisztességes nyíhly berendezés beszerzését, valamint a megfelelő kamatozás építését.

A kő- és márványiparban arra alkalmas, megbízható vállalkozók gépsegélyvel lesznek támogatandók, versenyzépesítékek pedig vasúti szállítási kedvezményekkel lesz névelhető.

Az üvegyiparban ásványvízes palaczkok gyártása volna fejlesztendő.

A vasipar terén elsősorban a meglévő szentkeresztbányái vasgyár öntvényüzemre volna kibővítendő, valamint közönségesebb szerárúknak gyártását kellene fejleszteni.

További feladat itt az erdővédelmi vasgyár létesítése lágy vasöntvények és a torockói vasgyár felállítására a szerszámok, kovácsolt árúk és kemény drót előállítására. Az utóbbi gyárral kapcsolatban a szerárúknak készítő kisvasipar, illetőleg vasútiipar meghonosítására is lehet kitévés s erre mindencsak kísérletet kell tenni.

Ha kifogy a szén.

Mi lesz, ha kifogy a szén? Ezzel a fogas kérdéssel ugyancsak bibetődik a tudósgyó s tudakos emberi kíváncsiság s olykor-olykor — mint most is — belekélt a világba egy-egy tudós, hogy igenis, mi lesz? Mert fogyni szörnyen fog a szén. Ez idő szerint 800 millió tonnát fogyaszt éventeként az emberiség és évről-évre többet. Annyi meg nincs a világon, hogy ezt a fogyasztást bírja.

Az aggodalmaskodó tudós még azt is látja, hogy nemcsak hogy mi könnyelmű emberek pocskoljuk oly szörnyen a szénét, hogy egyszer a szénbányákra is fel lehet majd egymásután irni, hogy „Végeladás”, nincs több. Hanem még hozzá a nap melege is fog, amikor pedig így lenne egy kis kályhába aprítani valót tartogatni. Azonban szó sincs róla, hogy akkorra maradjon valami. Nyakunkon lesz a jégkorszak és Flammion meséje, hogy niint dermed meg az utolsó emberpár.

A jégkorszak igaz, hogy még messze van s boldog, aki ma azon szomorkodik: azonban az már igen közel esik, hogy ki-

fog a szén. Mindössze pár száz év. Legelőbb ott, ahol ma szénét bányásznak. Mert az még valószínű, hogy van még sok helyt egyebütt is, hisz minduntalan bukkanak a tavol világűrben egy-egy telete vagy barna szénforra a föld alatt. Csakhogy abban nem lehet bízni, hogy az segítséget lenne azok az országokon, ahol a szén kifogyott. Mert ki számítható, hogy valahonnan Afrika belsejéből, vagy Mandzsúria szentélepeiből át Európába: 10,000 tonna szén szállítása majdnem szintén 10,000 tonna felállításával jár. Tehát a szén szállításban nem igen lehet bízni. Pedig szén nélkül nincs ipar, nincs mozgás, nincs civilizáció. Ebből föl-tétlenül az következik, hogy a jövő civilizációk ott fognak keletkezni, ahol szén még van: És ez körülbelül annyit jelent, hogy: pa' Európa! megyünk menté. És ha elgondoljuk, hogy mai tudomásunk szerint a legorálisabb szeménység és pedig ugyanazon kitűnő minőségben, mint a porosz és angol: Chinában van, bizony sok forrását képzeltetünk. Azt nem, hogy a chinai s egyáltalán a sarga civilizáció esz meg majd bentünk. Mert alsóbb fejlettségű kultúrák nem találják fel a magasabbat. Még amikor oly rettentően elzülte, mint a középkor elején, a római, tör rá és pusztítja végig a magasabb kultúrát a legnagyobb arányú népvándorlás, meg akkor is végül a magasabb római kultúra nőtte túl valamennyit, mint ahogy római kultúra maradt, ami itt máig tovább élt. Hanem, hogy ami magasabb rendű európai kultúránk találja fel a sárgát, az sokkal valószínűbb. Mint ahogy valóságoslag a partokon bevájta már a fogat a sarga világűrbe. Egyikünknek, a muszkának, amiért oly mohó volt, igaz, hogy jó az orrára koppintott a japán. De japán se más már ma, mint az európai kultúra terjeszkedése, habár még nagyon vékony réteg az, ami a sarga kultúrát földi. Mégis megkezdődött az átalakulás, amely csak arra felé viszi Japánt, hogy inkább velünk, mint ellenünk.

Ime a szén, világok vezérlő szerepében. És hozzá la még elgondoljuk, hogy vajon véletlenül-e, hogy a kultúra alakulása, növekedése is ugyanaz az elem, a szén jászsa a főszerepet, mint amely az élő szervezetekben, egyáltalán a szerves anyagokban: ugy fel kell csinálnia a gondolatnak, vajjon nem eleven, valóssággal fiziologi elő test- a civilizáció is? Amint szén nélkül nem tudna élni a test, ugy nem tudna a kultúra sem.

De hogy vajon a sejtek is oly könnyelműen pocskolják-e a testünkben a szénét, mint ahogy mi a civilizációnk élető anyagát, az más kérdés. Mert mi rettentően bántunk vele. A közönséges kályhafűtésnél a szénben foglalt hőenergiának mindössze vagy 8 százaléka használjuk fel. Jó központi fűtésnél, mondjuk teoriából 12 százalékját. A gőzgépeknél mintegy 20 százalékra fokozódik a kihasználás. A többi mind használatlanul megy ki a kúrtón.

Emek legnagyobb részét az az oka, hogy a levegő 21 százaléka oxigénből és 79 nitrogénből áll. Az égéshez csak az oxigén használódik fel, de a levegővel nitrogén is jutván a tüdőhöz, az is fellemejtődik s ez a hó már a tüdői feloldást el. Igy folyik a szén elgazdálkodása. És a messzibb nézők elgondolják a kérdés, hogy mi lesz azután. Valami más erőforrást „kell” találni, mondja a tudomány s technia. És kezdi elgondolni, mi lehet erőforrás? Van légmag, lehet hogy székereketk vesz segítségül a jövőndő. Szegény jövőndő! Aplyt és a dagályt a tengeren. Van bőven s olcsó is, csak furcsa, hogy eddig nem kellett ily olcsón se.

Azonban itt a nap. A nap heve a leg-tovább tartó hó s vele erőforrás. Tehát a nap. A minap mesélünk már róla, hogy Canadában csináltak is egy napmotort. A nap sugarat vetikük homoru tükörrel a kanzára s fellőri tőle a víz. Ezt a gépet, mint most részletebben értesülünk, vizemelésre használják s 11 lőerőt fejt ki, ami bizony nem sok. Kivált ha elképzeljük, hogy minő

4.

nagy gép lehet az ilyen szerkezet. A napban hívó azonban nem ijed meg és számít. Számai pedig valóban érdekesek.

Kiszámítja, hogy ahhoz, hogy amnyi hől fogjunk fel a napból, mint a mennyit a ma fogyasztott el 800 millió tonna szénből nyerünk, 50,000 négyzetkilométer nap-sütésű föllet melege kell. Tehát az egész világ szénfogyasztását, illetőleg hőszükségletét ellátni, annyit nap-sütésű föllet kell, mint körülbelül Erdély egy harmada.

Persze ekkora földől elvonni a napot, mikor a telek oly drága, kissé kényes dolog lesz. Kívált ha elgondoljuk, hogy a földön mind szűkebb lesz az ember számára a föld. De ott a nagy tenger s bőven rajta a napsugár. Igen, tengerre a hőért Tengereken fognak állani a naputórok, s a hőt, az energiát onnan vezetjük...

Igy jár ma az esze a tudományos spekulációnak, — vagy a tudósságnak. Hogy azonban mi lesz valósággal ama pár száz év múlva, amikor a szén elfogy, több mint valószínű, hogy arról még sejtelnünk sem lehet. H: áttekintjük, mi mindent hozott az utolsó száz év tudás és technikában, úgy azt kell gondolnunk, hogy biz száz év előtt senki sem tudta volna megmondani, hogy száz év múltán mi lesz. Igy mit tudjuk mi ma azt, hol tart technika s tudomány egy pár száz év múlva?...
*

HIREK.

Rendkívüli közgyűlés. Csikszerala város képviselőtestülete f. hó 2-án igen látogatott rendkívüli közgyűlést tartott, mely alkalommal a következő fontosabb határozatok hozta: 1. A lemondás folytán üresedésbe jött városi jegyző új állásra több pályázó közül egyhanglag Arpa Lajos csikdánfalvi községi jegyzőt választotta meg. 2. A magyar jelzalog bítelebankkal kölendő 40000 koronás kölcsönre néve a közgyűlés akként határozott, hogy a járdá és csatornázás költségeinek fedezésére 10000 koronás kölcsönt vesz fel: a 30000 koronás további kölcsön felvétele és hovatartására néve egy 12 tagú bizottságot választott meg. 3. A Neushtal s. t. b. részvénytársasággal kötött szerződést jóváhagyta. 4. A városi 1906. évi közmunka összeírásai lajstromot elfogadta és a megváltási hányad összegét megállapította és utastotta a városi tanácsot, hogy az államépítészeti hivattalal érintkezésbe lépne az ut átjárók közevése tárgyában a szükséges munkálatokat megtegye. 5. A keresimák és sörházak stb. szólt szabályrendeletét, mely szerint ilyenek középtelkekből, iskoláktól legalább 40 méter távolságra legyenek, a miniszteri leirat értelmében módosította. 7. A városi tisztviselői nyugdíjszabályzat végleges tervezetétnek elkészítése végett nagyobb bizottság küldetett ki.
*

Törvényhatósági közgyűlés. Csikvármegye törvényhatósági bizottsága augusztus hó 31-én rendes közgyűlést tartott Bezce Antal alispán elnökelete alatt a törvényhatósági bizottsági tagok nem nagy érdeklődés mellett, kik közül mindössze 47-en jelentek meg. A közgyűlés a terjedelmes tárgysorozatalt, — melyet lapunk múlt számában egész terjedelmében közöltünk, — gyorsan vették és egyes tárgyakra néve nagyobb vita nélkül az állandó választmányi javaslatát fogadta el. Ezen közgyűlésnek kellett volna határozni a Török Ferenc törvényhatósági bizottsági tag és országgyűlési képviselő által beadott és a folyó évi július hó 27-ét a. b. Fejérváry Géza miniszterelnöksége által megalkult kormány iránti bizalmatlanság és alkotmányvédő intézkedések tárgyában hozott vég-határozatra vonatkozó pótlindítvány fölött. A törvényhatósági bizottság azonban a pótlindítvány érdemleges tárgyalását jelen alkalommal — a megjelölt törvényhatósági bizottsági tagok csekély számára való tekintetből mellőzte és elrendelte, hogy a legközelebb tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlés tárgysorozatába felvéssék és tárgyalassák.
*

A csikszeralai állami elemi flu- és leány iskolában az 1905/906 tanévi beiratások folyó év szeptember hó 5, 6, 7, 8 és 9. napján, az iskola fölszámú első tantermében, tartatnak délelőtt 8-tól 12-ig s délután 2-től 4 óráig. Szeptember 10-én délelőtt lesznek a javító vizsgálatok s 11-én a tanítás kezdetét veszi. Tandij minden gyermek után 2 korona, 50 fillér beiratásidőj és 30 fillér országos tanítói nyugdíjáruték mely a beiratásnál fizetendő. Azon szegényebb sorsú szülők, kik tandij elengedését folyamodnak, a beiratásnál kérvényük mellé sziveskedjenek szegényeségi bizonyítványt csatolni. Az ismétlő tankötelesek beiratása szeptember hó 10-én délután lesz 2—5 óráig. Ezek sem tandijat, sem beiratási-díjat nem fizetnek. — A beiratásoknál különösen a kezdő tanulóknak szülei és utjraoltási bizonyítványait a szülők tartoznak bemutatni. Székely Károly igazgató-tanító.
*

Vasut Borszékre. A fürdőző közönsé- séget közelről fogja érdekelni, hogy a kereskedelemügyi miniszter Braum Gyula budapesti lakosnak, a tervezett székely vasúti hálózat Gyergyóremete állomásából kiindulólag, Gyergyóbszék és Gyergyófalves közönség érintésével az ország határáig vezetendő rendes, vagy esetleg 0.70 méteres keskeny nyomtávú gőzmozdonyon helyi érdekű vasútvonalra az előmunkálati engedélyt megadta. Ez pedig annyit jelent, hogy már a közel jövőben vasutón lehet eljutni Borszékre, a mi ennek a jobb sorsra érdemes fürdőnek bizonyára hatalmas lendületet fog adni.
*

Gondoskodás a kivándorlottakról. Tudvalevő, hogy Amerikába kivándorolt honfitársainkkal eddig senki sem törődött. A magyar kormány gondoskodása és ellenőrzése véget ér, amint honfitársaink odaát partra szállanak. Hasonlóképp magukra vannak hagyva a kivándorlók itthon maradt családtagjai, holott úgy azok, mint emezek száz és száz dologban rászorultnak a jóindulatú utbnigaztásra és közbenjárásra. Ezen az égető hiányon kíván segíteni a Magyar-amerikai forgalmi intézet, mely hatósági engedélyvel Budapestben megkezdte működését. Az intézet kiterjeszti figyelmét a kivándorlók és hozzátartozóik összes ügyeire, tehát eljár katonai dologban, megszerzi a házassági és születési bizonyítványokat és egyéb okmányokat, elvállalja az örökségi és a válópörök vitelét, rendezi az ingatlan tulajdonosok jelzálog és egyéb adóságait, közbenn birtokok parcellázásánál és földek bevásárlásánál és a visszatelepítésénél, azonkívül közvetít mindenféle árumegrendelést és elvállalja Amerika folytatandó kártérítési pörök vitelét. Az intézet kebelében külön jogügyi-osztály van, a főváros egyik tekintélyes ügyvédének vezetése alatt s megbízottakkal bír Amerika minden részében. Amikor sajnálatlalt tapasztaljuk, hogy a kivándorlás minden írás ellenére fokozódik, némi megnyugvással szolgál ennek az intézetnek a létesülése, mely az amerikai magyarokat és itthon levő hozzátartozóikat megmentti attól, hogy lelkiismeretlen emberekhez kényszerüljenek ügyes-bajos dolgaikban fordulni. A Magyar-amerikai forgalmi intézet kizárólag honfitársaink érdekeit tartja szem előtt és arra törekszik, hogy előmozdíja a kivándorlottak visszatérését. Bárki fordul hozzá kérdéssel az országból, készségesen szolgál felvilágosítással. Az ügyvivőség czime: Budapest, IV., Ferenczickertre 2.
*

Főtárgyalás a székelygyeleti takarékpénztár ügyében. A csödbbe jutott székelyudvarhelyi székelygyeleti első takarékpénztár ügyében a főtárgyalás folyó évi szeptember hó 18-án d. c. 8 órára, a székelyudvarhelyi kir. törvényszékhez kitűzettel. A főtárgyalás iránt általános érdeklődés mutatkozik. A tárgyalás előre láthatólag több napig tart.
*

Postalujtás. A kereskedelmi ügyvivő rendeletet adott ki ma az ajánlott levelek és csomagok fölvetelének egyszerűsítéséről. Eddig az ajánlott leveleket és csomagokat fölvevő tisztviselő először a felvevő könyvbe vezette be, azután a feladó-vevényt állított ki róla. Az új rendelet szerint ezen eljárást másképp papírossal végzik, azaz a felvevő könyv egyik lapja részelt vévénnyekből áll, melyre a tisztviselő felírja a címzett nevet, amely a következő oldalon másolva a postabívalat számára megmarad. Ez az eljárás a fölvetélt gyorsítja, a közönséget a hosszabb várakozástól megkíméli, a tisztviselőknök kevesebb munkát ad. A rendelet már szeptember elsején életbe lépett.
*

Világító anyag szállítása. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. áll. vasgyárak központi igazgatósága 1906. évi olaj, fagygyú és kocsikenőcs szükségletét 1906. évi szeptember 12-éig beadott ajánlatok alapján biztosítja.
*

A levelező-lapok címzoldala. A kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, amely megengedi, hogy ezental a levelező-lapok címzoldalára is lehessen közleményeket írni. Ez az újítás, amikor a képeslapok anyira elterjedtek, a legtöbb országban érvényes és a postaigazgatóság ezzel az intézkedéssel hasznos és praktikus dolgot valósított meg, mert addig, ha a kép a levelező-lap oldalát egészen elfoglalta, nem volt hely az írásra, ha csak a képen keresztül nem akart valaki írni, ami viszont a képet csúfítja el.
*

Vasutl kabátok. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága mozdonyvezetői, fűtői és kocsis rendezői személyzet részére szűkségrend mozdonyvezetői bunda béléstű kabátot továbbá fűtői kabát és nadrág szállítást nyilvános pályázat útján biztosítja. Ajánlatok 1905. szeptember 20-án déli 12 óráig adandók be.
*

— A kir. tanfelügyelők új utastása. A népiszkolai hatóságokról szóló 1876:XXVIII. tcz. éltelbepitekor a kir. tanfelügyelői számaru ugyanazon évi 20.311. sz. a kiadott „Utastási” már nagyrészen idejét multa. A kir. tanfelügyelői most új utastást kaptak, mely feloléli mindazon teendőket és irányelveket, amelyeket a kir. tanfelügyelőknök teljesíteniük illetőleg szem előtt tartaniuk kell, hogy az 1868:XXXVIII. tcz. 14. §-ában, illetőleg az 1876: XXVIII. tcz. 3- 5. §-ban megszabott állami felügyeletet minél sikeresebben és az egész országban egységes törekvéssel álláshassák és ugy a kiscsendővást, mint a népoktatás minden tagozatát minél nagyobb fejlődésre juttassák. Az új utastásnak, mely ez évi szeptember első napján lép életbe, nemcsak az a feladata, hogy a tankerületekben az állami felügyelet hatályossá és egységessé tegye, hanem az is, hogy a tanügyi igazgatást egyszerűsítse, jobbá és gyorsabbá tegye: a kir. tanfelügyelő és a közoktatási kormányzat között való érintkezést, valamint a királyi tanfelügyelőnek a hatóságokhoz való viszonyát világosan szabályozza, s ilyen módon a közbevetett intézkedéseket feleslegesekélt tegye. Az Utastás két czimre oszlik. Az első czim a kir. tanfelügyelői feladatáról, a tisztviselők munkaköréről és az ügyrendről szól és az első három fejezettel foglalja magában. Az Utastás II. czime, IV—IX. fejezettel, a kir. tanfelügyelői hatáskörei és eljárásait szabályozza és pedig: a közigazgatási bizottságok, az óvodában, az elemi iskolák, felső, nép- és polgári iskolák, tanító- és tanítónépzőintézetek ügyeiben az iskolafelügyelők alkalmával, az állami iskolai szervezéséknök s végül az országos tanítói nyugdíjintézet ügyeiben.
*

Egészsejtan tanári tantolyam Kolozsvárt. A kolozsvári Ferencz József tudományegyetem orvosi karánál az iskolai

orvosi és középiskolai egészségügyi tanári tanfolyam I. év szeptember 15-én kezdődik és december 15-ig tart. A tanfolyam végzetével a résztvevők erre rendelt bizottság előtt tanári vizsgát tesznek le, a melynek sikere esetében középiskolákra képesítő egészségügyi tanári oklevelet kapnak. A tanfolyamra legfeljebb 30-an vétetnek fel és pedig első sorban orvostudorok, másodsorban szigorú orvosok. A folyamodások szeptember hó 10-ig nyújthatók be. A tanfolyam díjtalan, a vizsgájt díja 18 korona, az oklevél kiállításáért 2 korona és bélyegre szintén 2 korona fizetendő.

Barnaszén tüzelésre alkalmas kályhák. A marosvásárhelyi kerék- és iparkamra az érdekeltek tudomására hozza, hogy Márkhot és Sossinszky okl. gépészmérnökök (Budapest Lipót körút 7) Feyer Gyula féle a m. kir. technologiai múzeumban kipróbált hazai barnaszén tüzelésre alkalmas és a legkényesebb igényeket is kielégítő olcsó vaskályhákat hoznak forgalomba.

Egy szalmaözevegny nyári éjszakája, a címre egy pompásan sikerült zenei egyvelegnek Heidlberg Albertől. A perzelő nyári melegben csakis az éjjeli orkában üdül és lélekzik az ithon felédelt szegény fővárosi szalmaözevegny, a kinek egy görbe éjszakáját a most legújabb zenedarabok szellemes összeállításával illusztrálja a fent címzett mű. A Vampetcsinál kalona-zene mellett elköltött vacsora után, gumiridőlon az Emke kávéházba hajtat és Farkas Pali cigányzenéje mellett mulat. Onnan hova menné máshova, mint Ós Budavárba. Előbb a nagy Variete, hol néger dalok s különféle zenei előadások végigvezése után „Folies Capriceban” Steinhardt kitűnő kupléi szórakoztatják, ezután csak a „Moulin Rouge” következhetik. Itt néger táncok. Cake-Walkok, Cancánok látása hevitik, mely után már derült hangulatban jótékony lehelést a pezsgős pavilonok behőtöltő palackjainál és cigány melllett keresve, élvezi a hajnal pirkadását. — Az idény legszebb zeneszámából — minők — Traumideale keringő, Salome, Hiawatha néger intermezzók, Banjaz, El Kapitán, Néni, Smoky mokes, Adám sib indulók, Navajo, Cupido néger táncok, a legújabb magyar nóták. Tom-Pick, Senki dala, János vítez, Beck-Beck to Baltimore néger tánckuplé, Meiu Girant stb. Steinhardt-kuplék, Mausi sei süss, Wer kein Geld hat, s Korhely-induló stb. stbból van ötletes ügyességgel összeállítva ez a maga nemében páratlan zeneegyveleg, mely diszes párisi — Bród Ernő rajzolta — czimlapjával 14 oldal terjedelmében Klökner Ede budapesti zene-műkereskedő kiadásában jelent meg s 3 koronáért megrendelhető. A „Zenélő Magyarország” című havonta kétszer évi 12 kor. árral megjelenő zeneműfolyóirat előfizetési e művet, mint ez évi 17-ik számát minden külön díj nélkül — rendkívüli számképen kapják. aminővel hasonló terjedelmében leg kedvezkedni előfizetőinek a „Zenélő Magyarország.”

Nyilttér.

As a rovatban kiállítottokért az alábbi felhívás.

Nyilatkozat.

Miután többen intették hozzám kérdést az iránt, hogy világosítsam fel őket, mi az a „Hygiea”, én bátor vagyok a következő nyilatkozatot tenni:

Fekete Vilmos fogtechnikus fodrász a napokban függesztette ki czégtábláját, melyet még megoldott a „Hygiea” szóval. Bizonyára a tulajdonos maga sem tudja a „Hygiea” szó jelentőségét; mert ha tudná, akkor bizonyára nem tenné magát neveltségessé, vagy pedig úgy rendezné be az üzletét, hogy Hygiea jelszavának megfeleljen, a mi azonban — sajnos — még a mai napig nem történt meg; azért tehát én mint szakértő, csak annyit mondom, hogy egy „Hygiea” és fogtechnikus fodrász-üzlet-

nek a következőket kell szem előtt tartani, és pedig: minden egyes vég vég után tisztított, a foglamlára papírt, borítválo kezdőt, ecsetet, borítválo krémet használni és a kezt használat elől karbólos vízbe a vendég előtt benntani, borítválo után nem spirítuszt, hanem kölni vizet és minden hajvágnál tiszta papírgalléri és nem gumigallért használni; tejmosásra pedig szintén nem spirítuszt, hanem Schampong, Barum, Eau de Quinie vegetárt vagy sósborszeszt használni; hajkenőcsnek pedig nem olajt, stearin gyertyát összekatályolni kenőcs helyett, és nem olyan hajkét, melyet már 15 év óta dolgozik és soltá ki nimes takarítva, piszkosok és hajások. — Én is abban a „Hygiea”-üzletben működtem és a hajkélket a mocsktól képtelenség volt kitakarítani. Ezeket vagyok bátor Fekete Vilmos fogtechnikus fodrász urnak becses figyelmébe ajánlani.

Minek utána maradtam — kártársaimnak becses figyelmébe ajánlva magamat kiváló tisztelettel:

Stulmüller Miklós,
Sz. L. alkalmazottja.

HIRDETÉSEK.

Sz. 373—905. rki.

Pályázati hirdetés.

Csik-Szereda rendezett tanácsú városnál több rendőri állás új betöltésére. A rendőri állással havi 40 korona közzpéznz fizetés és rendszeres ruházat jár; ezen felül baleset ellen személyenkint 2000 korona összegre vannak a rendőrök biztosítva.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen állások valamelyikét chnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket alulirt rendőrkapitánynál folyó évi szeptember végéig nyújtsák be.

Azok, kik a katonaságnál vagy csendőrségnél már szolgálatot teljesítettek, mások felett előnyben részesülnek.

Csik-Szereda, 1905. aug. 25-én.

Kovács János,
h. rendőrkapitány.

1—2

HIRDETÉSEK

olcsó díjzabás mellett
felvételnek a

KIADÓHIVATALBAN.

OOOOOOOOOOOOOOOO

Értesítés.

Tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, miszerint sütő üzletemben

elsőrendű brassói és kolozsvári kenyerek

kaphatók mindig friss állapotban. Ugyanitt naponta finom sütemények is kaphatók. Kiváló tisztelettel:

MOLDOVÁN JÁNOS

sütő mester Csikszerezében

Sikerült

ezzer vég fe-
kete és süte-
kék nagyon finom posztót és kam-
garn szövetet egy csődbe jutott
posztógyárostól potom áron meg-
vontui; ez okból azért illünk vi-
dekre utavéteit a fenti szövetek-
ből egy teljes főrő-öltönyre ele-
gendő 3 métert csak 5 forintért.
Országos posztókviviteli áruház. Bu-
dapest, Rottenbiller-utca 3—B.
Félemlot. — Minták a nagy
forgalom miatt nem küldhetők.

A REKLÁM.

Állandó, ésszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az életveleje.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál.

Tulajdonos LEOPOLD GYULA szerkesztő.

Budapest, VII. Erzsébet-körút 54.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón szökülnék hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és napútrákban. Külségvételök és tervezetek ingyen!

TANÍTÓ URÁK FIGYELMÉBE!

Az iskolai év kezdetén szives figyelmébe ajánlom a mélyen tisztelt tanító uraknak dusan felszerelt nyomtatványraktáronat, ahol készletben vannak mindenféle

ISKOLAI NYOMTAVÁNYOK

u. m.: „Mulasztási kimutatás”, „Előmeneteli és mulasztási napló”, „Munka-napló” könyvtalokban, ugyanaz Xántus-féle, nagy ívekben, „Felvételi napló”, stb.

GYÖNÖS GYULA NYOMTAVÁNYRAKTÁRA
CSIK-SZEREDÁBAN.

Tusnádfürdön

a mézárszék és
husvágási jog

1906., 1907. és 1908. évekre nyilvános árverés útján folyó évi szeptember hó 24-én délelőtt 10 órakor bérbe adatik. A feltételek Tusnádfürdön az igazgatósági irodában megtekinthetők.

1 - 3 A fürdőigazgatóság.

Fisher és Társa faiskolái Nagy-Enyeden. Alsó-fehérmegye.

40 katasztrális holdon fekvő faiskolánk Erdélyben a legnagyobbak és leggazdagabbak. Szakszerű, szorgalmas munkálattal által tenyésztéseink nagyon szépek, úgy hogy szükség esetén fák és növények beszerzése tőlünk nagyon is ajánlható.

Készlet: 86,000 gyümölcsfa, különböző alakokban és a legumesőbb fajokban.

Gyümölcsvadoncokban készlet 1 millió. Erős növények.

Gledicsia, legjobb kerítésnövényben készletünk 1 millió.

Akáczia, erdősítésre alkalmas, 1 millió.

Diszcszerjék, sétatér- és magános fák.

Árjegyzék ingyen.

Faiskoláink megtekintésére az érdeklődőket tiszteltettel meghívjuk.

Mindenki teljesen ingyen kap egy

kivitelű 50 centiméter széles, 65
centiméter magas

ÉLETNAGYSÁGU FÉNYKÉPET

a ki nálam 20 koronára akár részletekben is vásárol s ezt az állalam kiadott szelvényekkel igazolja (csupán rendkívüli izlésesen kiállított passzportot papírkérelért és postaköltség idezállításáért 3 korona fizetendő). Egyben b. tudomására kívánom hozni az igen t. vevő közönségnek, hogy üzletembe megérkeztek az

ŐSZI ÉS TÉLI IDÉNY

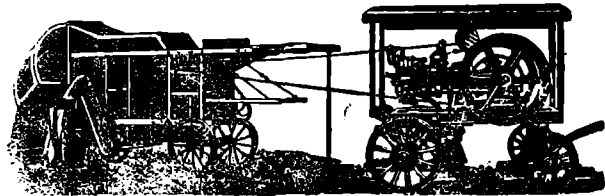
ujdonságai és e hallatlan kedvezmény mellett is mind eddig, úgy most is a legolcsóbban szerezhetők be. Magamat a nagy érdemű közönség hecses jóindulatába ajánlva, vagyok kész szolgálattal

Székyhidý Sándor,

női- és férfidivat-üzlete Csikszerezében.

Üzletem a Hutter-szállodával szemben.

Elvem: Kevés haszon, nagy forgalom.

Elsőrendű gyártmány!
Kedvező fizetéssel feltételek!

Tömör kivitel!
Legmesszebbmenő szavatosság!

Benzin-lokomobilok. Teljes cséplő szerelvények.
Benzin-motorok. Szívógáz-motorok.

Osers és Bauer motor-gyáriraktára

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Árjegyzék ingyen és bemenetve.

Pártoljuk a magyart

s vegyünk csakis Magyarországbán.

Egy nagy amerikai gyár tönkrojtása folytán azon helyzotho jutottam, hogy az alant felsorolt 40 darab szabadalmazott amerikai ezüst árukat máshon lezállított áron potem 6 frt. 40 krépt szállíthatom bárkinek és pedig:

- 6 dbh amerikai szabadalmazott ezüst asztali kés valódi angol pengével
- 6 dbh amerikai szabad. ezüst ovóvilla egy darabblól
- 6 dbh amerikai szabad. ezüst evőkanál
- 12 dbh amerikai szabad. ezüst kávéskanál
- 1 darab amerikai szabad. ezüst leves merítő kanál
- 1 darab amerikai szabad. ezüst tejmerítő kanál
- 6 darab angol „Viktoria” pohártálcá
- 1 darab remek asztali gyertyatartó.

40 darab összesen csak 6 frt. 40 krépt ezen tárgyak ezülett 40 forintba kerültek
Az amerikai potent ezüst egy teljesen fehér lóm belül is, melyét jól állást vállalok.

Megrendelhetők utánvét mellett.

Neumann József-nél

Budapesten, VIII., Örömvölgy-utca 16.

Konyhakészlet

5 darab solingoni pengéjű kés és 1 darab szeletelő villa csak 4 kor. 50 fillér.

6 darab zománczott fazék és 6 darab lábas különböző nagyságtak csak 5 kor. 90 fillér.

Egy valódi

Roskopfóra

kétféle jótállás mellett csak 5 korona.

Legfinomabb kivitelű igen ezüstszertű villanyvilágítású

zselblampa
csak 3 korona.

Teljes dohányó készlet csak 5 koronába kerül és pedig 1 finom u. tajtékpipa kínai ezüst foglalattal 1 hozzávaló pipaszőr 1 cébzárú dohány zacskó 1 gyufatartó 1 tajték szivarszopóká 1 szivartárcá 1 hízi pipa szárral együtt 1 tajték szivarszopóká 1 szivarvágó 1 szivarhamutartó 10 db összesen.

4 és fél kő körülményű 50 db különböző illatu finom pipere szappan csak 5 kor.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Coza porból. Kéve, teafüvet vagy szeszes itallal egyformán adható az italnak nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint világ minden szőlőszedő a tartós kólikeről, mert csodálatosan ellenálló a szesznek, az iszákosságnak a szeszes itallal. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt felőszint testvér, avagy gyarmak egyaránt az ivónak tudni nélkül adhatja és az ifleté még csak nem is sejtje, mi okozta javulását.

COZA a csatlakozó ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becsatlakozástól megmentett, kik közül józan polgárok és ügyes üzlet-emberek lettek. Tömegeket látal emberit a jó ittra és szerencséséjhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazonok, kik kívánják, egy próbát meg és egy kis-üzemi irásokkal tint kinyitást díj- és költségmentesen küld, hogy bárki is meggyőződhessen biztos hatásán. Kézkezelésük, hogy az egészégre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PROBA 37. sz. Vagya ki ezen szelvényt és küldje meg az intézetnek. (Levelet 20 fillér, levelező-nyelvű 10 fillérre bérmentesen) -

COZA INSTITUTE (Dept. 37.) 62, Chancery Lane, London, Anglia.

BOR ELADÁS.

36 koronáért szállítom kitünő fehér siller boraimat, rizlingi, kövi dinka 50 korona hektoliterenként. Augusztus hóban **csemege-szőlőt** 5 kilogramos postaköszörel franco bárhova 5 korona.

Szunyogh Ferencz
= = szőlő birtokos Ó-Kécskén. = =

25 korona egy divatos férfiöltöny meretk után, remek szabásban, finom gyapjú szövetből **Leichtman S.** szabó mesternél, Budapest, Rottenbiller-utca 4/B. Felmelet. Vidékre minták bérmentve.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár

távolról sem képes olcsó finom és jó hangszert szállítani, mint

Reményi Mihály

a magyar királyi zene-akadémia házi hangszer készítője, azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, zsinbalom, harmonium, harmonika, fa, vagy rezuvó hangszer.

hár stb., stb., míg Reményi legújabb, ábrákkal ellátott képes úrjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-utca 58. sz.

Zenekarok teljes felszerelése a legolcsóbb árakon. Külön költségveés díjtalanul. Kívétel a világ minden részébe nagy és kicsinyben. Zongorák és zsinbalmok javítása. Az összes hangszerek javítása szakszertien és olcsón.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem a minden háza, melynek fái mellett a legkedvezőbb gondozással felveselhető nem volna, ezenkívül más ültetvényeknek, kerteknek, koritsékeknek stb. a legromb-kebb díjaz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használatló részeknél. Ez a legvalószínűbb gyümölcs, mert minden évben terem.

Ezre azonban sokan sokan szőlőt alkalmass (bár mind káros természetű), mert nagy-ábrázó ha magán is, terüést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt a földig. Hol ugyanakkor alkalmas fajokat ültettek, azok bőven oltják házakat az egész szőlőültetés idején a legkiválóbb munkát és más édes szőlőkkel.

A fajok ismeretössére vonatkozó minden fénynyomata határolás bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelező lapon tudatja. Borfaj szőlőültetvények is még nagy mennyiségben kaphatók lecsatlakozott árakon. Borok családai fogyasztására 50 l. és feletti olcsó árban és „Dolowara” sima, ültetéséhez és ebből borminta.

Érmelelki első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya, Bihar megye.

Szolid árak!

Temetkezési intézet!

Alóírott ajánlja megbízóinak valamint a helyi és vidéki nagy közönség szíves figyelmébe és pártfogásába az utjonnan kijavított és **stilszerűleg üvegesre átalakított gyáskocsiját és koporsó beeresztő készletét.** - Ugyiszintén bármilyen temetéshez szükséges fakoporsó, szentföld, sírkoszorú, gyertya, szalagok, virágok stb., stb. cikkeit a legutjánosabb árkaért.

Figyelemre méltó!

Akik alkalom adtán fenti szükségleteiket alóírott nál szerzik be azoknak a fentemlített gyáskocsist és sülyesztő gépet nagyon csekély díj mellett bocsátja rendelkezésükre.

A nagyérdemű közönségnek megkeresésére mindig szolgálataira készen vagyok

Csikszipviz, 1904. szeptember hóban
kiváló tisztelettel
Szabó Ferenc, kocsigyártó.

Kevés haszon, nagy forgalom!

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Menjünk az új és olcsó singes boltba!

UJ ES OLCSÓ! UJ ES OLCSÓ!

UJ ÜZLETNYITÁS.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Csik-Szeredában, Kossuth-utczában (a köhid mellett), Szultán Lázár ur házában **Leichtman Sándor** cégé alatt

RÖFÖS-ÉS DIVATÁRU ÜZLETET

nyitottam. - És miután nagyban csakis készpénzért vásárolok, azon helyzetbe vagyok, hogy áruezikeime: a legutjánosabb árban bocsáthatom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Nagy rakatart tartok mindentéle férfi és női divat-czikkekben, u. m.: kalapok, ingek, gallérok és nyakkendőkben. Kaphatók továbbá mindenféle vásznak, szőttek: színes karton, parkett és selyem szövetelek, csipkék, szalagok és minden efféle czikkek.

Az üzletnyitás alkalmából több czikket bocsátok mélyen le-szállított áron a n. é. közönség rendelkezésére

A nagyérdemű közönség bessen pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel:
Leichtman Sándor.

Mindenkinek érdekében áll, hogy megtekintse!

Pénzt takarít meg, aki nálam vásárol!

Elvem: csekély haszon, nagy forgalom.

Legujab divatu, szebbnél
szebb, művészi kivitelű
fekete és szines képes

LEVELEZŐ-LAPOK

olcsó árban szerezhetők
be Gyönös Gyula könyv-
és papir-kereskedésében.

AZONNAL ELADÓ

egy majdnem teljesen új
Singer varrógép
Höl? Megmondja a kiadóhivatal.

KÉZJÓLÓ
azonnal eladó.
Czím a kiadóhivatalban.

Első styriai kötőgép-gyár.

Fogl J. L. műgépész.

Magynországi képviselőt és raktár
Budapest VI. Teréz-kürt 20.

A leghíresebb kötőgépek tömlő-
zárral, házi és ipari célra, részlet-
fizetésre is kapható. Árjegyzék
ingyen és bérmentve. Varró-
gép és kerékpár javító-műhely.

MOLNÁR és PINTÉR
Budapest, V. ker., Lipót-kürt 13 szám.

Vezérképviselőte világhírű
Bächtold-Trauzl-féle

Benzinmotor-locomobill és

Szivó gáz-generator motoroknak.

Legolesőbb jelenkori üzem, óra-óránkénti
üzemköltség 0,8 2 fillérig garantálva.
Legnagyobb biztonság. Teljesen veszélytel-
len. Hatósági engedély szükséges. —
Azonnal üzembe vehető és leállítható, gő-
pész-íltó felesleges. Költségvetés, ár-
jegyzék bérmentve. — Bővebbet

Molnár és Pintér czégnél
Budapest, V., Lipót-kürt 13

Ügynökök kerestetnek és jól díjaztatnak.

Szolid és szabott árak!

Merza Rezső

első temetkezési intézete Csikszeredában (főter).

Ajánlja előforduló halálesetek alkalmával dusan berendezett raktárát, mindennemű
fa- és érezkoporsókban, nagy választék halotti felszerelésekben, koszorúk és koszoru
szalagokban. Továbbá szobadisz, kapudisz és minden szakmába vágó felszerelések,
a legmagasabb igényeknek megfelelően ujonnan berendezve.

Díszes halottas kocsit az általam rendezett temetésekhez díj nélkül adok használatra

Előforduló esetek alkalmával intézetemet, a nagyérdemű közönség szives figyelmébe
ajánlva, maradok tisztelettel

MERZA REZSŐ.

Gyors és pontos kiszolgálás.

Szülők figyelmébe.

Felhívom a mélyen tisztelt szülők b. figyelmét, miszerint a szeptember hó
1-én kezdődő iskolai évre nálam a legolcsóbban szerezhetők be mindenféle

ISKOLAI TANSZEREK

ugymint: iskolatáskák, könyvhordó szijjak fiúk és leányok részére a leg-
nagyobb választékban; tankönyvek, füzetek, rajzpapírok és tömbök; irkák,
vonalzók, rajz- és kötáblák, festékek mindenféle színben; palavesszők,
fekete és szines tinták, ironok, tintatartók; hegedűk, vonók, hurok stb.

GYÖNÖS GYULA KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE
CSIK-SZEREDÁBAN (A FŐ-TÉREN).